

Шестопалова О. В.

Криворізький державний педагогічний університет, бібліотека

ВІРТУАЛЬНА КНИЖКОВА ВИСТАВКА ЯК СУЧАСНА ФОРМА БІБЛІОТЕЧНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ (З ДОСВІДУ РОБОТИ БІБЛІОТЕКИ КРИВОРІЗЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ)

У статті розглядаються віртуальні виставки як одна з інноваційних форм роботи бібліотеки. Автор пропонує ознайомитись із сучасними методами та підходами до організації віртуальних виставок у бібліотечному просторі, визначає методiku їх створення та місце в системі електронних інформаційних ресурсів. Розглянуто шляхи впровадження інновацій у виставкову бібліотечну діяльність.

Ключові слова: віртуальні виставки, бібліотека ВНЗ, культурно-масова робота, віддалені користувачі, інформаційні технології, електронні ресурси.

В останні роки для обслуговування користувачів бібліотек з'явилися нові послуги: пошук в електронних каталогах бібліотек, доступних на бібліотечних сайтах, віртуальне довідково-бібліографічне обслуговування, віртуальні виставки тощо.

Книжкові виставки, як напрям бібліотечно-інформаційної діяльності, з'явилися ще в середині XIX ст. Під керівництвом відомих бібліотекознавців В. І. Соболицькова та В. В. Стасова виставки книг регулярно організовувались у Публічній бібліотеці Петербурга і згодом знаходили відгуки у публікаціях М. Г. Чернишевського, М. О. Добролюбова. Відомий німецький бібліотекознавець С. Зельбман наголошував: «Щоб наукові бібліотеки майбутнього не були лише засобами поширення інформації, а становили собою центри формування громадської думки, необхідно інтенсивно проводити масові заходи. Не можна списувати масову роботу в архів. Можливо, її варто назвати публічною й надалі шукати її сучасні форми» [5, с. 18].

Віртуальні виставки – новий інформаційний продукт бібліотеки, який поєднує в собі традиційний книжковий та новітній електронний способи презентації інформації. Віртуальна виставка компактна, містка і є актуальним провідником у великому потоці інформації [6, с. 41]. З точки зору заступника директора з питань автоматизації та бібліотекознавця Луганської обласної універсальної наукової бібліотеки ім. М. Горького

С. А. Мойсеєвої: «Віртуальна книжкова виставка – це публічна демонстрація в мережі Інтернет за допомогою засобів веб-технологій віртуальних образів спеціально підібраних і систематизованих творів друку та інших носіїв інформації, а також загальнодоступних електронних ресурсів, рекомендованих віддаленим користувачам бібліотеки для огляду, ознайомлення і використання» [4, с. 41].

Кандидат педагогічних наук, фахівець з бібліотеко- та бібліографознавства Н. В. Збаровська під віртуальною виставкою розуміє електронну виставку в форматі «PowerPoint» – електронної презентації [2, с. 46]. В її книзі «Выставочная деятельность публичных библиотек» наведено алгоритм підготовки до організації віртуальних книжкових виставок. Зокрема, дослідниця виділяє такі етапи в підготовці віртуальної виставки: розробка моделі віртуальної книжкової виставки (вибір теми віртуальної виставки; аналіз необхідного матеріалу; підбір необхідних книг та ілюстрацій; розробка схеми виставки); технічна підготовка проекту (сканування ілюстрацій, підготовка текстових матеріалів); оформлення робіт у форматі PowerPoint (створення слайдів; використання анімаційних елементів) [2, с. 123].

У віртуальній книжковій виставці, як і в традиційній, використовуються розділи, цитати, оформлення (сюди відносяться обкладинки, розкриті книги, естетика розміщення, гамма кольорів тощо). Можливе застосування додаткових елементів, властивих традиційній книжковій виставці, наприклад, фактографічна довідка про автора або предмет, список додаткової літератури тощо.

Сучасний бібліотекар зобов'язаний впроваджувати інноваційні підходи в такому традиційному виді бібліотечної діяльності, як виставкова. Віртуальна бібліотечна виставка не тільки надає доступ до інформаційних ресурсів з різної тематики, а є ефективним засобом інформування користувачів про нові надходження. Це дозволяє отримати комплексне уявлення про інформаційні ресурси з проблеми, якій присвячена виставка, а також сприяти розвитку особистості й підвищенню культурного рівня. Але віртуальна виставка не дає можливості користувачеві фізично використовувати книгу, тому обмежує його можливість в отриманні змістовної інформації [3, с. 33].

Використання у бібліотечній практиці віртуальних виставок дозволяє розв'язати ряд проблем, які неможливо вирішити традиційними методами: забезпечення збереженості документів; оперативність організації виставки та можливість постійного її поповнення новими документами; представлення документів у потрібній кількості назв; необмеженість терміну експонування документів; розкриття змісту представленого

видання за допомогою анотації; можливість дистанційного перегляду виставки без відвідування бібліотеки у будь-який час [1, с. 273].

Бібліотека Криворізького державного педагогічного університету приділяє велику увагу організації виставкової діяльності. Це різноманітні тематичні експозиції з різних галузей науки та культури, ювілейні виставки, присвячені діячам української та світової науки, літератури, історії. Зі змістом віртуальних виставок знайомить сайт бібліотеки <http://kdpu-library.ucoz.ru>.

Виставки створюються різними структурними підрозділами бібліотеки, відрізняються тематичною різноманітністю та широкою цільовою читацькою аудиторією. Користувачі сайту активно використовують розділ, в якому представлені віртуальні виставки, які є потужним інформаційним ресурсом бібліотеки, сучасним й оперативним засобом надання інформації, ефективним засобом формування нової інформаційної культури. На сайті бібліотеки Криворізького державного педагогічного університету (на 01.11.2016 р.) представлено 73 віртуальні виставки, які поділені за галузями знань (наука; бібліотекознавство, бібліографознавство, книгознавство; психологія; суспільні науки; педагогіка, освіта; природничі науки; мистецтво; філологія; історія і культура) та віртуальні виставки нових надходжень книг викладачів університету та сучасної української художньої літератури.

Усі експоновані матеріали введені до електронного каталогу, що є обов'язковою умовою для подачі матеріалів з фонду бібліотеки. Технологія формування віртуальних

виставок за допомогою Microsoft Office PowerPoint, програми для створення презентацій, дозволяє відтворювати зображення обкладинки, бібліографічний опис документа, анотацію, що дає можливість отримати загальне уявлення про документ. Це сприяє розвитку нового формату взаємодії користувачів з бібліотекою.

Кожна з представлених виставок має свою особливість – індивідуальний стиль виконавця. Розглянемо деякі з них. Віртуальна виставка «Симфонія руху» присвячена Міжнародному дню танцю.

Виставка розкриває історію танцю, його види та методику викладання. Можна ознайомитись з мистецтвом танцю фламенко, українськими, арабськими, африканськими та іншими народними танцями. Також у книгах, представлених на виставці, можна знайти інформацію про найбільш відомих хореографів, які зробили свій внесок у розвиток російського балету. Коротко викладені їх біографії, описані стилі і наведений перелік значущих постановок. Виставка складається з 4 розділів, що містять 26 документів.

Віртуальна виставка «Друга світова в дзеркалі літератури» приурочена до 71-ї річниці з Дня перемоги у Другій світовій війні і представлена художньою літературою. Виставка складається з 16 документів, що містять романи, повісті та оповідання на воєнну тематику.

Віртуальна виставка «Мистецький вінок України» присвячена Всеукраїнському дню працівників культури та аматорів народного мистецтва. Вона характеризує розвиток мистецтва України з найдавніших часів і до сьогодення. Виставка містить альбоми криворізького художника, члена Національної спілки художників України Леоніда Давиденка з живопису та графіки, альбоми творів українських художників пейзажного жанру XIX – початку XX ст., та творів з колекції Національного художнього музею України, альбом творів українського живопису XI – середини XX ст. від Алімпія Печерського до Казимира Малевича, альбом іконопису. Віртуальна виставка складається з 18 документів.

На головній сторінці сайту Криворізького державного педагогічного університету <http://kdpu.edu.ua> можна побачити слайдер віртуальних виставок, присвячених видатним особистостям, життєвий та творчий шлях яких викликає особливий інтерес викладачів та студентів педагогічного вишу.

Підсумовуючи, варто зазначити, що в сучасних умовах віртуальна бібліотечна виставка стає ефективним інструментом забезпечення доступу до інформації для всіх категорій користувачів. Організація віртуальних виставок сприяє підвищенню освітньо-культурного рівня користувачів бібліотеки, популяризації її діяльності серед студентства та викладацького складу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бабій, Л. М. Віртуальна книжкова виставка: нова форма інформаційних ресурсів бібліотеки / Л. М. Бабій. // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету ім. І. Огієнка / редкол. : С. А. Копилов, В. С. Прокопчук, П. С. Атаманчук [та ін.]. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. І. Огієнка, 2015. – С. 272–276. – (Бібліотекознавство. Книгознавство ; вип. 4).
2. Збаровская, Н. В. Выставочная деятельность публичных библиотек / Н. В. Збаровская. – Санкт-Петербург : Профессия, 2004. – 224 с. – (Серия «Библиотека»).
3. Лобузінa, К. Шляхи інтеграції бібліотечної діяльності до онлайн-ового середовища / К. Лобузінa. // Вісник Книжкової палати. – 2012. – № 7. – С. 30–34.
4. Моисеева, С. А. Виртуальная книжная выставка в библиотеке / С. А. Моисеева // Использование мультимедийных технологий в библиотеке: информ.-метод. дайджест / сост. И. М. Хвостенко. – Новосибирск : НГОНБ, 2012. – С. 37–43.
5. Петровская, Л. Библиотека – центр культурно-просветительской работы в университете / Л. Петровская. // Бібліотечний форум України. – 2012. – № 4. – С. 17–22.
6. Романуха, З. Впровадження інформаційних технологій у бібліографічному інформуванні споживачів в університетських бібліотеках / З. Романуха // Вісник Книжкової палати. – 2014. – № 11. – С. 39–43.

Шестопалова О. В.

Криворожский государственный педагогический университет, библиотека

ВИРТУАЛЬНАЯ КНИЖНАЯ ВЫСТАВКА КАК СОВРЕМЕННАЯ ФОРМА БИБЛИОТЕЧНОГО ОБСЛУЖИВАНИЯ (ИЗ ОПЫТА РАБОТЫ БИБЛИОТЕКИ КРИВОРОЖСКОГО ГОСУДАРСТВЕННОГО ПЕДАГОГИЧЕСКОГО УНИВЕРСИТЕТА)

В статье рассматриваются виртуальные выставки как одна из инновационных форм работы библиотеки. Автор предлагает ознакомиться с современными методами и подходами к организации виртуальных выставок в библиотечном пространстве, определяет методiku их создания и место в системе электронных информационных ресурсов. Рассмотрено пути внедрения инноваций в выставочную библиотечную деятельность.

Ключевые слова: виртуальные выставки, библиотека ВУЗа, культурно-массовая работа, отдаленные пользователи, информационные технологии, электронные ресурсы.

Shestopalova O. V.

Kryvyi Rih State Pedagogical University, Library

**VIRTUAL BOOK EXHIBITION AS A MODERN FORM OF LIBRARY SERVICE
(FROM EXPERIENCE OF KRYVYI RIH STATE PEDAGOGICAL UNIVERSITY
LIBRARY)**

The article discusses virtual exhibitions as one of the innovative forms of library work; defines modern methods of their creation, approaches to organizing them and their place in the system of electronic information resources. The article dwells upon the ways of implementing innovations into the creation of library exhibitions.

Keywords: virtual exhibition, university library, cultural work, remote users, information technologies, digital resources.